

SÁMIID RIEKKASEARVI

Svenska Samernas Riksförbund · SSR

Månadsbrev Guovvamánnu • Guovvamánno • Goevte • Guovvamánnuo • Februari 2014

Svenska Samernas Riksförbund, Magasinsgatan 7, 903 27 UMEÅ, tel 090-14 11 80, fax 090-12 45 64, e-post info@sapmi.se

Ordförande har ordet

En månad har redan passerat av 2014. Ett år som inletts med svåra betesförhållanden för en majoritet av landets samebyar. Många vittnar om att årets vinterbete är bland de svåraste de varit med om, och jag kan inte låta bli att fundera om det scenario vi nu ser kommer vara mer vanligt framöver på grund av de klimatförändringar som står för dörren. Inom SSR kommer vi i år att återuppta arbetet med det projekt vi påbörjat sedan tidigare ”långsiktig livskraftig rennäring” där klimatet som en faktor säkerligen kommer diskuteras.

På kansliet är det full fart som vanligt. SSR har startat upp ett ungdomsprojekt som förhoppningsvis kan ge våra ungdomar både framtidstro och kunskap. Jag hoppas många av er i samebyarna ser till att peppa ungdomarna att söka till projektet.

Under första helgen i februari var den stora invigningen av Umeå 2014. Det var en invigning som lyfte fram vår kultur på ett bra sätt. Vi var många som deltog och flera passade också på att lyfta upp de frågor som är högaktuella politiskt. Tråkigt nog blev det lokalt en besk eftersmak av invigningen framförallt på sociala medier och i olika kommentatorsfält. Vid sådana tillfällen är det bra att vi alla syns, är enade, och bemöter de fördomar som florerar på ett sakligt och metodiskt sätt. Att bemöta vardagsrasism och det osynliggörande som ofta drabbar oss på olika sätt, är nödvändigt.

Jörgen Jonsson

Rovdjur

Toleransnivåer

Rovdjursgruppen träffades i Umeå den 29 -30 januari, med vid mötet var också Sametinget som formellt fått uppdraget att arbeta med genomförande av toleransnivåer. Vi kommer inom kort att lägga ut på vår hemsida vilka som sitter i rovdjursgruppen så att det blir lätt att se vem som kan kontaktas. Rovdjursgruppen har utsett en arbetsgrupp som skall arbeta fram en första enkel modell som kan användas som underlag för att ta fram toleransnivån. Denna modell

och strategier kommer att presenteras och diskuteras vid regionala möten. Rovdjursgruppen och SSR menar att frågan om att påbörja detta arbete är högprioriterat och måste startas upp genast. SSR:s kansli kommer tillsammans med utsedda representanter att påskynda arbetet hos de berörda myndigheterna. Vi vill dock poängtera att det är viktigt att vi själva presenterar vad vi vill och menar är rätt väg. Arbetsgruppen kommer att genomföra ett första möte den 11 februari och vår förhoppning är att vi då kommer att ha ett material som vi kan presentera för medlemmarna.

Skyddsjakter, överklagningar och delegationsrätter

Det har väl inte undgått någon att alla beslut som är kopplade till rovdjursfrågan systematiskt överklagas. Detta innebär att flera förslag från Riksdagens rovdjurproposition försenas. Exempelvis delegation av beslut om skydds jakt som var tänkt att övergå till länsstyrelserna den 1 februari. Förseningen innebär att det fram till och med 3 mars är Naturvårdsverket som beslutar om skydds jakt. SSR kommer att arbeta för att handläggningstiderna på skydds jakt förkortas och att de villkor som ställs upp av myndigheterna inte omöjliggör en skydds jakt. SSR har planerat in flera möten framöver med bland annat Naturvårdsverket.

Biegeke

Den 18 februari genomfördes ett seminarium i Umeå om vindkraft och renskötsel. Seminariet riktade sig till samebyar och exploatörer och hade 27 deltagare. Medverkande som föreläsare vid seminariet är bland annat Anna Skarin (SLU), företrädare från Vapsten och Jiingevaerie samebyar.

Aktavuolta – SSR:s ungdomsprojekt

SSR har nu anställt en projektledare för ungdomsprojektet, Anna-Marja Kaddik. Vi är i full gång att påbörja information om hur våra ungdomar kan ansöka för att delta i utbildningarna. Till detta månadsbrev bifogas ett första informationsblad om projektet.

AKKA – Mål 2

Projektet har hittills arbetat med kvantifiering av företag i målgruppen och resultatet av denna analys har presenterats för och förankrats i styrgruppen. Styrgruppen består av representanter från ALMI, Sametinget, Sájtte, Arvidsjaurs kommun och SSR.

Den kvantitativa analysen behandlar företag inom SNI-kod 1491, renskötsel. Sammanfattningen är att dessa företag har sin koncentration till inlandskommunerna med tyngdpunkt i Kiruna, Gällivare och Jokkmokk. Belägenheten visar på ett geografiskt avstånd till de företagsstödande strukturerna som främst finns beläget i kustbandet. Vidare är det en hög medelålder och relativt få kvinnor som är företagare. För att skapa sig en bild av möjligheten till finansiering av investeringar i sitt företag har vi valt att jämföra den geografiska belägenheten hos företagen med medelvärdet i pris för småhus. Detta eftersom fastigheter är en vanlig pantsättning vid utlåning av kapital. Bilden visar att värdena på fastigheter är låga överlag i de regioner där företagen verkar, vilket kan innebära sämre möjligheter att få tillgång till kapital. Till detta har företagets omsättning kopplats på vilket visar på generellt lågt medelvärde.

I dagsläget talar dessa siffror om problem hos företagande hos den samiska befolkningen (renskötare), om målgruppens upplevelse stämmer överens kommer en kvalitativ studie att bekräfta detta. Om så är fallet utkristalliseras insatsområden kopplat till företagsstödande struktur:

- Attityd: Den höga medelåldern samt relativt få kvinnliga företagare talar för att attitydpåverkande insatser bör genomföras. Inom detta område kan också nya modeller på företagande presenteras för målgruppen utifrån givna förutsättningar.
- Information: Bör göras tillgänglig för målgruppen, IT-lösning (ex verksamt.se)
- Rådgivning: Ökad kunskap bland befintlig rådgivning alternativt rådgivare med erfarenhet från målgruppens verksamhet. Inom detta område kan också nya modeller på företagande presenteras för målgruppen utifrån givna förutsättningar.
- Utbildning: Manliga samer har lägre formell utbildning och samiska kvinnor har högre formell utbildning än genomsnittlig majoritetsbefolkning. Andra studier visar att tillväxt gynnas där kvinnor engageras i högre utsträckning i företagsutveckling. Om behov finns bör utbildningsinsatser genomföras. Inom detta område kan också nya modeller på företagande presenteras för målgruppen utifrån givna förutsättningar.
- Finansiering: Studien visar på ett finansieringsbehov för företagsutveckling samt att säkerheter för belåning är svaga.

Analysen (kvantitativ) visar på behov av förnygring, ändrad könsfördelning, behov av finansiering samt ökad omsättning. Dessa värden skall skapas med utgångspunkten att rovdjurspolitiken är oförändrad och att naturen inte kan utsättas för högre betetryck, vilket då leder till att ekonomiska mervärden skall åstadkommas utan att uttaget av renar till slakt är kvantitativt förändrat. Med detta som utgångspunkt måste slutsatsen dras att en strategi för att nå tillväxtmål måste innehålla moment som ökar förädlingsvärden, identifierar nya marknader och ökar kundpassningen. Som ett led i förstudien har det därför genomförts en omvärldsanalys för att identifiera goda exempel på hur insatser för ökad tillväxt genomförts i branscher som präglas av villkor som är jämförbara med renskötseln. Särskilt har förstudien analyserat SLU:s studier kring förutsättningar för näringen kring uppfödning och slakt av hjort i Sverige, och därefter analyserat denna branschens förutsättningar i Nya Zeeland. Det bör finnas stora värden för det samiska näringslivet och renskötseln att ta till vara de lärdomar som vunnits i Nya Zeeland, och det är avgörande ur ett tillväxtperspektiv att sådana idéer implementeras för att målbilder i ett kommande genomförandeprojekt skall nås. Därför planeras nu en besöksresa till Nya Zeeland som ett led i kunskapsinhämtandet för att skapa och implementera strategier och metoder som ska stärka det samiska näringslivet i Övre Norrland. Resan planeras till vecka 11, 2014.

En investering för framtiden

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Länsstyrelsen
Norrbottnen

REGION
VÄSTERBOTTEN

Skatteverkets föreskrifter om den genomsnittliga produktionsutgiften för djur i renskötsel

Beslutade den 16 december 2013:

Skatteverket föreskriver med stöd av förordningen (2000:866) med bemyndigande för Skatteverket att meddela vissa föreskrifter till inkomstskattelagen (1999:1229) följande.

Inledning

1 § Regler om värdering av djur i jordbruk och renskötsel finns i 17 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229). I dessa

föreskrifter finns kompletterande bestämmelser om den genomsnittliga produktions-utgiften för djur i renskötsel. I de angivna beloppen ingår inte mervärdesskatt.

Renar

2 § Den genomsnittliga produktionsutgiften för renar skall bestämmas till lägst följande värden per styck

- 665 kr för renkalv
- 1 068 kr för vuxen honnen
- 1 418 kr för vuxen hanren.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2014 och tillämpas för beskattningsår som påbörjas under 2013.

Indigee 2

Indigee 2 planerar en konferens för alla projektets deltagare i Umeå den 27–29 mars.

Bilder och information kommer att läggas upp kontinuerligt på Indigees Facebook-sida.

indigee.org facebook.com/indigee

Rådslag Renlycka

Renlycka har tillsammans med Slow Food Sápmi producerat en matbok som utges inom kort. Den har en modern utformning och riktar sig främst till människor som inte vet alltför mycket om samisk mat och kultur. En receptbroschyr är också under produktion. Den kommer ut under mars månad. Fredagen den 31 januari utkom DN-bilagan om samisk mat. Den distribuerades även ut i vissa lokaltidningar. Se även länk på Renlyckas Facebook-sida. Renlycka planerar chark- och slaktkurser gemensamt med Samernas Utbildningscentrum. Renlycka Rådslag i Umeå den 3-4 mars. Där ska vi bl.a. reda ut hur de nya reglerna för rökning av kött med högre krav påverkar vår traditionella rökning av kött. Nya regler skall börja gälla i september 2014.

Sápmi Bussiness Bootcamp

Sápmi Business Bootcamp genomför sin sista träff 25-27 april i Umeå.

Deltagarna kommer även att medverka med evenemang under SSR:s landsmöte under augusti.

Mer om projektet och deltagarna finns att läsa på www.facebook.com/Sapmibusinessbootcamp

Kompetensutveckling skogsbruk - rennäring

Välkommen att ta del av webbutbildningen www.skogochren.se!

SKOG & REN

Nu är vi äntligen klara och kan bjuda in deltagare att ta del av informationen. I utbildningen får du lära dig mer om skogsbolagens skötselmetoder och du får ta del av vad bolagens personal får lära sig om renskötsel. I slutet av utbildningen kommer ett test med ett antal frågor.

För att ta del av utbildningen skickar du ett mejl till maria@sapmi.se där du anger namn, e-postadress och vilken sameby du eller den du anmäler tillhör. Är du inte medlem i en sameby skriver du det och du är lika välkommen att ta del av materialet.

I projektet erbjuds även utbildningsdagar i fält, gemensamma dagar för renskötare och skogsbolagens personal, det är en fördel att ha tagit del av webbutbildningen innan.

Under vintern anordnar vi fältdagar på 5-6 ställen där skogsbruket har som önskemål att få lära sig mer om renskötsel. Besöksobjekten skiljer sig lite mellan områdena men kan beröra t.ex.

-Snö/väder/bete

-Landskapet/skogstyper/trivselområden

-Hur markerna nyttjas för bete

-Plogade skogsbilvägar/skotertrafik

Datum för fältutbildningar på snö: (sista anm dag)

25/2 Vilhelmina Norra sameby; trakten av Balsjö, (21/2)

11/3 Raedtievaerie sameby; trakten av Stugun, (7/3)

18/3 Sirges sameby; trakten av Harads. (14/3)

19/3 Gällivare skogs sameby, (15/3)

Det kommer att komma en dag i Sveg, preliminärt i mars.

Vill du delta på dagarna så anmäl dig till Maria; maria@sapmi.se, 070-6002782

I slutet av maj startar två-dagars utbildningar på ungefär samma områden som vinterutbildningarna, datum och

mer information kommer i senere månadsbrev og på hemsidan. Mejla gärna Maria din adress så får du informationen direkt.

Då detta är en chans att öka era kunskaper om skogsbruk, öka skogsbrukets kunskaper og renskötsel, möjlighet att få svar på de frågor og funderingar ni har gällande skogsbruket så hoppas vi att så många som möjligt vill delta.

Bedriftutvikling i den grenslöse regionen Sápmi

Ny träff i Umeå Europeisk Kulturhovedstad, 4-7.mars 2014

Samlingen byr på spennende workshops og forelesninger, der temaet er «*Fra lokalt til globalt marked. Profilerung, distribusjon og salg. Hvordan følge den røde tråd*». Sápmi Awards vinner 2012 og kjøkkensjef Grand Quality Hotel Narvik, Martin Jönsson vil lede workshopen «*Samisk innovativt matverksted*». Her får deltagerne delta i og oppleve bearbeiding av tradisjonell samisk mat servert i en ramme av spennende innovativ design. Duodjiutøver Solveig Labba vil lede workshopen «*Duodjiverksted Rock dekor*», der fokus vil være å lage og dekorere festbord, der kulinariske opplevelser skal finne sted. Sosialantropolog og kulturprodusent Jorunn Eikjok vil lede workshopen «*Samisk fortellerkunst*», som har fokus på hvordan man praktisk kan arbeide med å lage fortellinger. Det vil også være foredrag ved designeren Oskar Sommarlund, som er en av gründerne til bedriften Denim Demon. De har lykket med å nå ut til et internasjonalt marked med sin innovative samiske herredesign, og vi får innblikk i veien de gikk.

Den etterspurte motedesigneren Anne Berit Anti, vil holde foredrag om hvordan outsourcing kan foregå i teori og praksis og den profilerte stylisten, makeup artisten, frisøren og konferansieren Erlend Elias Bragstad vil holde foredraget «*Lev av dine drømmer og omgjør dem til penger!*».

Creative director, föreläsare, utbildare og författare Bo Bergström vil holde foredrag og workshop med fokus på visuell kommunikasjon tilpasset markedet. Han har vunnet mange prestisjefylte priser i kommunikasjon og hans bøker selges i stadig nye opplag og brukes som pensum på mange høyskoler og universitet

Prosjektets deltagere inviterer også publikum til å delta på ett ny og spennende premiärvisioning av «*Samisk Design og Fashion Rock Show*». Vi får her en spennende resa inom konst og design, i «*Rock Sápmi*». Vi får se «*stand- up*» forvandling på scenen, med snabbstyling i teori og praktik, samt hur man kan kan följa den röda tråden i ett «*rock konsept*». Konferencier: Designer Anna-Stina Svakko. Stylist

Gränslöse möjligheter

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala utvecklingsfonden

og modell: Erlend Elias Bragstad. Regi og Scenografi: Ann-Margit Svonni. Musikk: Marica Blind. Kamera: Carl Johan Utsi, som bl.a. filmet Design og fashionshowet på Ishotellet i Jukkasjärvi, som ble vist på verdensutstillingen i Sør-Korea i 2012. Se

<http://vimeo.com/3857779>

8. För mer information:

www.sapmi.se og

www.samiskaveckan.se

Samlingen byr også på sightseeing i Umeå Europeisk Kulturhovedstad 2014, der vi bl.a. skal se glasskunstner Monica Edmondsson`s utstilling 100 MIGRATORY på Västerbotten Museum. Vi skal også besøke det nyåpnede Bildmuseet og se den den samiske kunstneren Katarina Pirak Sikku sin bildekunstutstilling. Monica Edmondsson vil også holde foredrag om sitt kunstnerskap i Sápmi. Hun har også besmykket den utvendige fasaden på det nyåpnede hotell Winn, der deltagerne skal bo under hele konferansen.

Prosjektleder Hilde Nordahl-Pedersen avslutter samlingen med en oppsummering av prosjektet og veien videre.

Info om etiksymposiet

För andra året i ordningen arrangerer CeSam det så kallade Lars Thomasson symposiet, som äger rum den 6 mars under samiska veckan. Föreläsningarna under dagen riktar sig till allmänheten og kräver ingen föranmälan. Detta år ingår symposiet som en del av den seminarierie som arrangeras av SSR og CeSam under kulturhovedstadsåret. Årets tema för symposiet är "Etik i urfolksforskning", og presentatörerna är alla engagerade inom urfolksforskning og kommer från olika delar av världen inom og utanför Sápmi. Symposiet stöds ekonomiskt av Sametinget og Umeå2014.

Elsa Laula-samisk agitator og visionär

Den 5 mars kl. 19.00 håller prof. Patrik Lantto föredrag på Forskningsarkivet, Umeå universitetsbibliotek.

Elsa Laula var en av pionjärerna og var med og grundade de första samiska organisationerna. Som kvinna og ansikte utåt för samerörelsen fick hon utså hårda attacker men henens idéer og visioner lever kvar än idag.

Samarrangemang med Ubmejen Biejvieh-Samiska veckan.

Kammarätten meddelade 14 februari att Naturvårdsverkets beslut att bevilja skyddsjakt på den så kallade Junselevargen i februari 2013 var i enlighet med gällande lagstiftning.

- Det känns bra att Kammarätten äntligen fattat beslut i frågan och att vi nu har en vägledning över vilka kriterier som gäller för skyddsjakt på ett övergripande plan, säger Jenny Wik Karlsson, ombud för Vilhelmina södra sameby och förbundsjurist vid Svenska Samernas Riksförbund.

Ärendet med den så kallade Junselevargen har pågått i över ett år och har skapat ett vakuum för hanteringen av skyddsjakter.

- Att Kammarätten i sin dom anser att Naturvårdsverkets bedömning var korrekt är naturligtvis ett stöd då vi idag står inför ett liknade scenario med en beviljad skyddsjakt som till största sannolikhet kommer att överklagas, avslutar Jenny Wik Karlsson.

Ingen gruva i Stekkenjokk, Bergstaten meddelade idag att Vilhelmina Mineral AB:s ansökan om att återuppta gruvbrytning i Stekkenjokk avslås.

Att rennäringsen ges företräde framför mineralintressen händer ytterst sällan, aldrig någonsin tidigare har bergstaten fattat ett sådant beslut.

- Att myndigheten nu fattat ett beslut om att avslå ansökan är ett stort steg framåt, säger Jenny Wik Karlsson, ombud för Vornese sameby och förbundsjurist vid Svenska Samernas Riksförbund.

En gruvetablering i Stekkenjokk hade inneburit stora negativa konsekvenser för samebyarnas renskötsel i området och möjligheterna att bedriva renskötsel i samma omfattning som förut hade kraftigt begränsats.

- Att myndigheterna i alla led påtalat att de negativa konsekvenserna för renskötseln skall ges företräde framför kortsiktiga ekonomiska intressen visar att man i detta fall lyssnat på samebyarnas inställning och också förstått konsekvenserna av en gruvetablering, avslutar Jenny Wik Karlsson.

Besök gärna www.shopinsapmi.se
vägen till samiska företagare

Gruppförsäkring för medlemmar

Vi vill påminna om att SSR för 5 år sedan förhandlade fram en försäkring till våra medlemmar. Där finns t ex ersättningsförsäkring med som varit borta många år. Läs mer på SSR:s hemsida www.sapmi.se, klicka på Medlemmar så hittar du information och broschyren eller ring till Länsförsäkringar och ange Avtal 1881 så får du hjälp att teckna försäkringen.

Telefonnummer

Jenny Wik Karlsson	090-14 11 83	072-202 12 00
Fredrik Juuso	090-14 11 84	070-229 76 28
Ellacarin Blind	090-14 11 82	070-362 04 78
Britt-Marie Barruk	090-14 11 81	070-646 07 65
Hans Liebetrau	090-14 11 88	070-736 14 19
Totte Nordahl	090-14 11 73	076-126 42 42
Lars Miguel Utsi		070-296 12 05
Pia Huuva	0927-320 77	070-671 11 05
Maria Boström	090-14 11 86	070-600 27 82
Ol-Johán Sikku		070-171 80 34
Jörgen Jonsson (ordförande)		070-570 55 56

Besök gärna vår hemsida www.sapmi.se för mer information.

Gilla oss på Facebook facebook.sapmi.se

VisitSápmis hemsida www.visitsapmi.com

Indigees hemsida www.indigee.org

Kalendarium

10 feb	Styrelsemöte FSC
11 feb	Möte arbetsgrupp/rovdjur
12 feb	Utbildning för Laponiatjuottjudus.Östersund
17 feb	Möte markanvändningsgruppen
18 feb	Seminarium Biegke
22 feb	Seminarium svenska FN-förbundet Umeå

Telefontider på kansliet

Ni kan ringa tidigare men då får ni ringa på direktnumren

09.00 – 10.30 och 15.00 – 16.00

Detta är tiden för växeln, övrig tid går det bra att ringa på direktnummer om ni söker någon särskild, telefonnummer finns på www.sapmi.se under kontakter och nedan.

Slow Food Sápmis nyhetsbrev

Bifogas detta månadsbrev. Om du vill ha nyhetsbrevet med mail i fortsättning skicka ett mail till

sfsapmi@gmail.com